СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 112. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 10-го червня 1943. No. 112. Jersey City, N. J., Thursday, June 10, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ОСТЕРІГАЄ ПРО ОТРУЙНИЙ ҐАЗ

ВАШИНГТОН.—Президент Рузвелт відкрив свою пресову конференцію в вівторок відчитанням приготованої наперед заяви в справі вживання ворогом отруйних ґазів. Президент казав, що Аліянти дістають щораз більше доказів на те, що держави Осі роблять замітні приготовання вживати отруйних і шкідливих ґазів. Він остеріг ворога, що по всякім того роду нападі негайно наступить можливо найповніша відплата, звернена проти амуніційних центрів, морських портів і інших воєнних обєктів по всій території такого краю Осі.

Президент відчитав заяву незвичайно врочисто. Ґазетярі казали, що аліянтські інформації заповідають правдоподібно, що німці збираються вживати ґазів, аби вибити Росію з війни, та що німці й італійці збираються вживати ґазів проти аліянтських армій, що будуть робити наїзд на опановану Осею Европу.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА НОВІ ПОДАТКОВІ ЗАКОНИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що він підпише ухвалений конґресом новий податковий закон, та повторив свої давніші домагання дальших податків та примусових ощадностей. Президент ужив слова „примусових" у звязку з ощадностями пораз перший.

Президент заповів, що він предложить конґресови ще перед його розїздом на літні ферії програму поборювання інфляції. Він заявився проти стагання приходів дорогою податків від продажу, бо мовляв такий податок спадає передовсім на незаможні верстви населення.

МАЙНЕРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ.

ВАШИНГТОН. — Переговори між власниками копалень вугля й представниками юнії майнерів станули на мертвій точці і Джан Луїс, предсідник майнерської юнії, покинув конференцію, називаючи її фарсою й оглуплюванням колективного торгу. Власники копалень винують за зірвання представників майнерів.

Згідно з рішенням Воєнної Ради Праці з 25. травня спір перейде тепер до її рішення.

Бюро робітничої статистики обчислило, що через недавні страйки в углевих копальнях утрачено понад 2 міліони робочих днів. У самому травні втрачено 600,000 днів праці.

ПРОТИ-СТРАЙКОВИЙ ПРОЄКТ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ ПАЛАТ.

ВАШИНГТОН. — Представники палати репрезентантів і сенату для погодження зо собою проєктів протистрайкового закону, ухвалених палатами, згодилися вже на певні точки. Передовсім постановлено помістити в спільнім проєкті постанову, що сторона, котра чується покривдженою рішенням Краєвої Ради Робітничих Відносин, має право відкликатися до суду. Представники сенату виступають далі проти тайности голосування вправі страйку й 30-дневого періоду „охолодження", але годяться на те, аби до проєкту додати постанову, що юнії мають подавати урядови звіти фінансів.

ДЕПАРТАМЕНТ ВІЙНИ ВІДПРАВЛЯЄ ЦИВІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Підсекретар війни Роберт Петерсон заявив комітетови палати репрезентантів для цивільної служби, що департамент війни відправить протягом найближчих 6 місяців коло 100,000 цивільних робітників. Він має їх тепер 1 міліон 305 тисяч, але з покінченням періоду експанзії треба буде число робітників зменшити.

БОЯТЬСЯ ГОСТРОЇ НЕДОСТАЧІ МЯСА.

НЮ ЙОРК. — Федеральні й міські уряди торгівлі заповідають, що незадовго в місті наступить гостра недостача мяса. Усі продавці мяса кинулися продавати свої припаси перед зниженням цін, заповідженим урядом Адміністрації Цін на день 21 червня.

ВИДАЮТЬ МАСКИ НА ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВАХ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Гавайський уряд Цивільної Оборони почав видавати нові ґазові маски для дітей, звані „інфент протекторс". Шпиталі будуть роздавати такі маски всім матерям.

Нова маска має прилад до помповання повітря до одіння, що закриває дитину непромакальною поволокою. В старих масках дитина дихала через відповідно хемічно насичене сукно.

ВІДЗНАЧЕННЯ НОРСКИ.

НЮ ЙОРК. — Між 8 особами, котрих Ню Йорк Юніверситі збирається відзначити цього року почесним науковим титулом, є ґенерали Сомервел і Дром та австралійська норска сестра Елизабет Кені, що придумала спосіб лікування дитячого паралїжу.

Сестра Кені була оноді на обіді в президента Рузвелта в Білому Домі.

Новий Уряд Арґентини Відкликує Воєнний Стан

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Новий кабінет ґенерала Педра Раміреса відбув свою першу раду й на ній рішив відкликати воєнний стан, що його заведено на початку револьти в минулу пятницю. Кабінет каже, що воєнний стан відкликується з огляду на загальний спокій у краю.

Рівночасно уряд заявив, що Арґентина покаже ділами, а не тільки словами, що вона наблизилася до інших републик американського континенту. Заповідає теж різні внутрішні реформи.

ПАН-АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕСИ

ГАВАНА. — Тут зібралася конференція американських держав, скликана в цілі наладнання ближчих звязків між пресами різних країв та спільної праці для демократії й охорони журналістів.

СПОДІВАЮТЬСЯ ПРИЇЗДУ ЖІРОДА ДО АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — У французьких кругах говорять, що ґенерал Жіро, французький командант у північній Африці, плянує приїзд до Злучених Держав. Сподіваються, що він відбуде конференцію з президентом Рузвелтом і іншими високими урядниками.

Два французькі представники повідомили офіціяльно секретаря стейту Гола про сформування в Альжірі французького Комітету Національного Визволення. Гол привитав вістку як запевнення єдности.

„ЛЕНД-ЛІЗ" ДЛЯ ЛІБЕРІЇ

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави й африканська муринська република Ліберія підписали угоду, на основі котрої Ліберія має брати участь у „Ленд-лізі".

Завважують в Італії Замітну Прірву між Королем і Мусолінієм

БЕРН. — Італія вступає в четвертий рік війни пригноблена і розчарована. Пропала величня „імперія", про яку стільки наслухались з бундючних промов премієра Мусолінія. Нема Етіопії, Ерітреї, Сомалі, Киренейки, як і пропав Триполіс. В краю нужда. Німці поволи вицофуються. Зачинає проявлятись явне неголовання з влади Мусолінія. Наймаркантніше з усього цього є те, що охололо відношення короля до премієра. Передше Мусоліні був усім: політичним і воєнним диктатором. А тепер Квиринал, себто королівська резиденція, є тим місцем, де сходяться ґенерали на наради, про які Мусоліні навіть нічого не знає. З цього заключають, що італійський король хоче ратувати династію і відмежовується завчасу від фашизму і Мусолінія.

ЗНИЩИЛИ БІЛЯ ҐВАДАЛКАНАЛ 19 ЯПОНСЬКИХ БОМБЕРІВ

ВАШИНҐТОН. — Яких 50 японських Зеро-бомберів пробували бомбардувати Острови Росел, де американці побудували одну з найновіших своїх морських баз. З цього вивязалась завзята боротьба між японськими та американськими летунами. Вислід з цього, як подає департамент маринарки, є такий: американці знищили 19 ворожих бомберів, а 6 ушкодили, а втратили 7, при чому виратували ще трьох своїх пільотів.

РОЗПИСУЮТЬСЯ ШИРОКО ПРО „ІНВАЗІЮ" ЛЯМПЕДУЗИ

ЛОНДОН. — В Римі і Берліні наробила пропаґанда „Осі" великого шуму з цього факту, що британські командос пробували напасти на невеличкий італійський остров Лямпедузу. Була це малесенька спроба, в якій взяли участь теж і американці. Її можна вважати свого роду „маневрами". Ось таких вправ буде ще багато. Та німецьке командування зробило з цього „велику інтазію", про яку пише, що її „відбито", при чому затоплено „кілька ворожих суден". Кажеться далі, що в тому взяли участь „пять сотень командос", та що ця „інвазія" була на „100% невдалою". Легко догадатись, що все те розголошує націстівська пропаґанда на те, щоби підняти духа, підупалого наслідком постійних аліянтських бомбардовань.

ЮГОСЛАВІЯ УНЕВАЖНЮЄ ПРОТИ-СЕМІТСЬКІ ЗАКОНИ

ЛОНДОН. — Югославський уряд, що перебуває на вигнанню в Лондоні, повідомив Світовий Жидівський Конґрес, що уневажнено всі ті закони та розпорядки, що вважаються антисемітськими, а які видано в Югославії ще до цеї війни. Кажеться, що „вони противорічать ліберальним традиціям цього краю".

БРАНЦІ.—Як діти, що ідуть на свята, так ці італійські бранці сміються й викрикують, коли їх відправлено з табору бранців у Громбалії в Тунісі до більше постійного табору.

УДАР У „ВІСЬ" З МОРЯ ВЖЕ НАБЛИЖАЄТЬСЯ, ЗАПЕВНЯЄ ЧОРЧИЛ

ЛОНДОН. — Вже давно не бачили посли британського парляменту премієра Винстона Чорчила в такому доброму настрою, як це було, як він вернув з подорожі до Вашинґтону і Африки і промовляв в парляменті на тему теперішної воєнної ситуації. Чорчил заявив, що Аліянти далі будуть розторощувати ворогів бомбардованнями і атаками з повітря, але теж заповів, що вже наближається і та година, що будуть атакувати Европу з моря, себто, що наближається інвазія Европи. Те останне спричинило, що Чорчил полетів з Вашинґтону враз з ґен. Маршалом, начальним командантом збройних сил Злучених Держав, до Африки, щоби там обговорити точно справу інвазії з тамошніми командантами. При тому премієр не сказав ні одного слова, з якого можнаб догадатися, де та інвазія зачнеться і коли. Ґалерія була переповнена дипльоматами та іншими визначними особами. Всі пильно слухали кожного слова премієра. Кажуть, що Чорчил говорив дуже свобідно про американський конґрес та президента Рузвелта, не згадуючи його по імени, з чого заключають, що між Злученими Державами і Англією затісняється щораз тісніша дружба і співпраця.

Скільки коштувала кампанія в Тунісі?

Чорчил сказав послам, що британська перша і восьма армія, що воювали в Тунісі, втратили 35,000 вояків в убитих, ранених і тих, про яких нема вістки. А взято в полон 248,000 вояків „Осі", головно самих німців, до чого треба додати 50,000 вбитих. Вдалося втекти яким 638 воякам.

Боротьба з субмаринами успішна.

З кожного слова премієра було видно, що він певний перемоги, особливо, коли заявляв, що субмаринова ворожа небезпека минула, та що боротьба з нею стає для Аліянтів щораз успішнішою.

Бомбардування будуть продовжуватись!

Ще сказав Чорчил, що тепер ті, що хотіли завоювати світ при помочі терору, нарікають на бомбардовання як нелюдську боротьбу. Та це їм нічого не поможе, казав Чорчил, бо Аліянти будуть далі бомбардувати ворога.

Надіється сильної боротьби в Росії.

Чорчил ще зазначив, що на совєтськім фронті німці мають тепер 210 дивізій, та що там може розвинутись скоро величезна баталія.

Всю ненависть звернули — проти ворога.

Так схарактеризував Чорчил згоду між французами, себто в першу чергу між ґен. де Голем і ґен. Жіродом. Казав, що тепер будуть могти всю ненависть звернути проти ворога, щоби чим скорше визволити Францію і тим зеднати собі вдячність будучих поколінь.

ЗНОВУ БОМБАРДУВАЛИ ПАНТЕЛЕРІЮ.

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КОМАНДА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Літаючі Фортеці бомбардували італійський остров Пантелерію, звідки надіються початку інвазії. При тому знищили американці в бою 10 італійських бомберів.

НІМЦІ ОБРАХОВУЮТЬ, ЩО КОШТУВАТИМЕ АЛІЯНТІВ ІНВАЗІЯ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Так є, що німці надіються, що інвазія Европи може наступити кожної години. Навіть є такі, що обчислюють, що треба буде Аліянтам витратити, якщоб хотіли наступати через Північну Францію, себто, колиб зачалась інвазія з Англії через Англійський канал. Розписуються про три фази такого наступу. Всі вони відбувалисяб при велетанськім наступі з повітря, з моря та при помочі гарматних обстрілів з англійського острова. З перших 50,000, що пробувалиб дістатися на беріг, осталоб після цього обрахунку яких 13,000 вояків. З других 50,000 Аліянти малиб втратити половину, а потім уже щораз менше. Далі кажеться, що для доброго наступу Аліянти повинні мати 1,500,000 вояків.

ХАЙ НЕ ЖУРЯТЬСЯ, УСЕ Є ГОТОВЕ!

ЛОНДОН. — В часі, коли німці займаються обрахунком, чи, де, коли і з чим зачнеться інвазія Европи, американський знавець воєнних морських діл, ґен. Денієл Носі, заявляє, що все є готове до більших морських операцій. Американці, витреновуючи вояків, використали всі досвіди, набуті в Дієп, Північній Африці, Ґвадалканал, Мадаґаскар, чи Атту.

ПРОБУЮТЬ ПЕРЕСТУПИТИ ДОНЕЦЬ.

ЛОНДОН. — Німецькі частини атакують найсильніше в самому центрі совєтсько-німецького фронту, намагаючись перейти через Донець, що їм одначе не вдається. В німецькому комунікаті говориться про „велику шкоду", нанесену містови Горкий, де „цілковито знищено" велику фабрику повзів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Офіцирська Революція

Американські ґазети ще зовсім не певні, як оцінити переворот в Арґентині, що почався в пятницю захопленням будівель урядових установ у столиці Буенос Айрес і скоро дійшов до успішного вершка зо зложенням з уряду президента Кастіля. Перші вісти про револьту подали, що великі товпища вітали револьту окликами: „Смерть фашистам!" і нападами на про-осеві часописи й німецькі бизнесові підприємства, і це дало притоку американським ґазетам відгукнутися на револьту симпатично. Побачивши зложення з уряду ізоляційного президента, котрий, кажуть, один не давав Арґентині піти за проаліянтською політикою латинських країв Америки, ґазети зробили природний висновок, що тепер Арґентина певно зісолідаризується з політикою Аліянтів і може навіть виповість війну державам Осі. Одначе, чим більше часу минало, тим ясніше ставало, що такого висліду арґентинської револьти ледво чи можна ждати.

З цього шукання оцінки вартости арґентинської револьти американськими ґазетами видно, що оцінюють вони ситуацію передовсім зо становища її вартости для аліянтської справи. Себто: як вона відобється на війну? Іншими словами: чи новий уряд змінить політику невтральности, зглядно тайної прихильности до держав Осі, на політику симпатії для Аліянтів? Що саме тут є для американських ґазет мірило вартости арґентинської револьти, це є зовсім зрозуміла справа, бож війна проти ворога є першою публичною справою в даний мент.

Коли на справу поглянути не зо становища Америки або Аліянтів, але зо становища самого арґентинського народу, то й тоді ледво чи можна радуватися арґентинською револьтою. Деякі донесення з Арґентини називають її революцією, одначе коли їй ближче приглянутися, ледво чи можна арґентинському переворотови надати таку назву, яка прислугує тільки такому переворотови, котрий засадничо переміняє становище суспільних сил. Арґентинський переворот цього зовсім не зробив. Правда, в Арґентині на місце одної групи урядників прийшла інша ґрупа, але відношення цеї ґрупи до решти населення й відношення різних суспільних ґруп у народі осталося те саме, що було до перевороту. Була це отже просто револьта.

Доконали її військові круги. Вони захоплювали урядові будинки, викидали старих урядників, вони обсадили майже всі головні уряди. Була це отже військова, зглядно офіцирська револьта. По сутті це є може найгіршого роду переворот. Він може скотитися тоді, як військо, котре має бути орудям держави, з якоїсь причини переміняється з оруддя на пана держави. Ніякої революції така револьта не переводить, але звичайно ще далі обмежує права й свободу населення. Через те й ледво чи є причина радуватися з перевороту в Арґентині тим, що осуджують подібні події зо становища зросту влади народу.

Підстава Забезпеки Мира — Справедливість

В Америці перебуває тепер сер Вилієм Беверидж, бритійський економіст, якого імя стало загально відомим не тільки в Анґлії, але й в цілому світі, а зокрема в нашому краю, бо й ми роздумуємо над пляном соціяльного забезпечення людини „від колиски аж до гробової дошки".

Та, якби гарно ось ті пляни забезпеки людини перед хоробою, безробіттям, старістю, чи на випадок каліцтва не звучали, то так є, що ніщо з них не вийде, як держави та народи не зможуть мирно жити і господарити. Іншими словами, ось такі пляни, що мають облекшити людям життя, не буде можна здійснювати так довго, як довго війни можуть за одним махом нищити те, що було надбане трудом довголітньої праці. На це і звертає сер Беверидж увагу. Війна це така небезпека, каже він, що загрожує кожному, кожній державі й кожному народови, без огляду на те, який хто сильний. А якщо хто навіть і дуже сильний, то всеодно його сила замала, щоби бути полисменом над цілим світом і таким чином забезпечити мир у світі. А дотого, каже Беверидж, не треба аж війни, щоби терпіти, бо держава терпить вже через сам страх, що війна може вибухнути. Через такий страх терпить і справа соціяльного обезпечення.

З цього сер Беверидж приходить до заключення, що можна забезпечитись перед війною тільки шляхом кооперації певної групи сильних держав. Але тоді, коли ті держави виразно згодяться на те, що не війна, але справедливість повинна бути між державами рішальною при полагоджуванню спірних справ.

Очевидно, що те, що говорить сер Беверидж, покривається з т. зв. „колективною забезпекою", про котру було багато мови ще й до війни, а якої брак, як дехто каже, спричинив теперішній світовий конфлікт. Що така збірна безпека є потрібна, ледви чи хто тому тепер противиться. Та зате є ріжниці думок щодо цього, як ту забезпеку збудувати. Відчуває це дуже добре сер Беверидж, коли підкреслює, що вона має бути збудована на справедливости. Та справедливість мусить бути не тільки між державами, що творять ось таку колективну забезпеку, але теж і між народами. А це не є те саме, бож є держави, в яких склад входять ріжні народи, з яких, як практика виказує, одні є пануючими, а другі другорядними, а часто таки цілком упосліджуваними, гнобленими і визискуваними. Якщо таке мало продовжатися і по цій війні, то ніяка колективна забезпека спокою не заґарантує, бо не буде — справедливости. А де її нема, там є невдоволення, що є причиною ріжних заворушень і переговорів, а ті знову нових світових потрясень.

Проф. Микола Чубатий.

Розвязання Третього Інтернаціоналу та Українська Справа

IV.

Нова роля Третього Інтернаціоналу.

По зліквідуванню троцкістів, разом з довголітним президентом Третього Інтернаціоналу Зіновєвом, ця установа відповідно переформована переведеними чистками серед комуністичних партій світа та по спрямуванні їх діяльности на шлях офіціяльної російської політики, тратить наділі свій давний блеск та політичний ентузіязм, який Комінтернови надавали старі большевики-інтернаціоналісти. Ком-Інтерн є тепер репрезентантом офіціяльного комунізму в Росії, але тому, що сам російський комунізм став на шлях великодержавних аспірацій Росії, так само й Третій Інтернаціонал став тепер більше виразником російської великодержавної політики, ніж ортодоксійного комунізму. Третій Інтернаціонал в Москві нагинає працю, пресу та цілу діяльність затверджуваних ним провідників к о м у н і стичних партій світа не на такі рейки, які найбільше корисні для поширення світового комунізму та всесвітної революції, тільки на такі рейки, які є найбільше корисні для російської державної політики. Тим чином комунізм підчинений Третьому Інтернаціоналови по всему світу затрачує характер принципіяльної ідеї, тільки стає знаряддям Ком-Інтерну в Москві, на який знов впливає уряд Росії.

Це якраз показалося найвиразніше по умові Сталіна з Гітлєром. Кожному відоме, що фашизм та комунізм це вороги у свому заложенні, хоч багато мають спільного у тактиці поступовання. Але по тій угоді всі комуністичні партії світа, як на команду, стали на становищі, що угода з фашизмом та націзмом це річ добра. Не має хіба сумніву, що це була очевидна зрада комуністичної ідеї, але натомісць була це сліпа вірність Третьому Інтернаціоналови, що тепер вже репрезентував не інтереси всесвітнього комунізму, а тільки політичні великодержавні інтереси Росії.

Ідучи за своїм ідеольоґічним заложенням Третій Інтернаціонал вже тоді повинен був сам розвязатися в протест проти спілки з фашистівським націзмом. Того тоді він не зробив, бо він не тільки орґанізаційно був залежний від московського уряду, але що, гірше, був теж видно у матеріяльній залежности від свого протектора. У тій ситуації мусів набирати популярности серед ідейних комуністів світа Четвертий Інтернаціонал, керований політичним еміґрантом в Мексику — Львом Троцьким.

Що булоб доказом, що Комінтерн справді розвязаний?

Підходячи з історичної перспективи до факту розвязання Комінтерну треба ствердити, що це є дійсно історична подія, дуже плідна у свої наслідки, але під одною умовиною, що Третій Інтернаціонал справді перестав вже істнувати. Тільки приймаючи смерть цеї установи, важної в історії людства впродовж останних 24 років як доконаний факт, можна витягати певні всесення та прагматичним способом історичної науки приходити до якихось приблизних заключень.

Сумнів чи ця установа дійсно перестала істнувати висказала поважна американська преса та поважні політичні кола цеї країни.

— Чому сумніватися — може хтось подумати — коли Третій Інтернаціонал вже передше стратив наділі свою животність носія комуністичної всесвітної ідеї та комуністичної революції? Сумніватися можна тому, що ледви чи котра держава на світі без конечного примусу зліквідувалаби установу, що так легко та по майстерськи керувала частиною громадянства в кожній державі світа, а тим самим могла впливати на внутрішну політику мало не всіх держав світа, згідно з волею уряду Росії.

Представмо собі, у якому трудному положенні булаб найшлася Америка, колиб комуністи у цій країні були стояли дальше як перед російсько-німецькою війною проти воєнних приготувань Америки, викликували у воєнній індустрії один страйк за другим, тощо. Ясним є, що розмах воєнних приготувань Америки був би поважно припинений. Мати проте такий сильний чинник в державах цілого світа, це не абияка сила. Впливи Комінтерну у світі десятикратно були більші ніж ці впливи, що їх колись мав царат на словянські та православні народи світа через свій панслявізм та протекторат над православієм. А такого чинника чейже ніхто не зрікається добровільно, тому теж й сумніви у світі є оправдані.

Певним доказом, що Комінтерн справді розвязаний, буде політика комуністичних партій усього світа супроти власних країн. Якщо їх зверхна влада Третій Інтернаціонал справді не істнує, то політичні лінії комуністичних партій кожної країни повинні бути тепер ріжні та передовсім у заграничній політиці бути звязані з політикою власних країн, а не з політикою Росії. Зокрема положення американських комуністів нині дуже вигідне, бо Росія є союзником Америки та нинішна льояльність комуністів згідна з інтересами Росії, а доперва майбутність покаже чи так є, коли інтереси Росії та Америки не будуть цілком рівнобіжні; важне, яке становище займуть тоді американські комуністи — супроти американської батьківщини, чи збережуть таку льояльність як тепер?

Комуністи українського роду в Америці ще в окремий спосіб можуть доказати, чи вяже їх ще щось з якоюсь міжнародньою комуністичною централею, комінтерном, чи ні, через відповідну поставу до змагань українського народу в Европі. Загал американців українського роду, з одного боку з льояльности до американської батьківщини та її ідеалів волі для всіх народів світа, з другого боку через звязок крови й сентименту зі старим краєм, бажав би також волі та незалежности українським братам в Европі. Це є бажання п о д а в л я ю ч о ї більшости американських українців в Злучених Державах та в Канаді.

І тут саме покажеться, чи теж американські комуністи українського походження підуть з подавляючою більшістю американських українців та теж стануть домагатися для українського народу в Европі волі й незалежности, чи дальше, як досі, будуть заступати політику поневолення українського народу Москвою.

Якщо нема вже Третього Інтернаціоналу, нема теж для них зобовязань йти проти українського народу в імя комуністичної дисципліни. Колиж комуністи українського роду дальше будуть боронити офіціяльної російської політики панування над Україною, можнаб догадуватися, що вони й дальше звязані якимись тайними інструкціями та зобовязаннями як досі. Це саме відноситься також до комуністичних партій усіх народів, по яких волю посягає Росія, отже до комуністів Литви, Лотви, Естонії, Фінляндії, Польщі і тощо.

Яке значіння може мати розвязання Комінтерну для світа.

Приймаючи одначе, що Третій Інтернаціонал вже дійсно не істнує, для цілого світа означає це деяку полекшу, бо перестала істнувати установа, що орґанізувала соціяльну революцію по всіх країнах світа. Як природна консеквенція цеї події, повинен прийти хаос та розклад комуністичних партій по всьому світі, досі керованих сліпим послухом супроти своєї зверхної влади. Кращі елєменти споміж комуністів повинніб вернути до творчої та леґальної праці для свого народу та вносити здоровий елемент глибоких соціяльних реформ, яких світ вже нині, а ще більше по війні, так дуже буде потребувати. Комуністи в усіх країнах світа були свого роду громадянство в громадянстві, вони були відсепаровані від загалу громадянства якимсь моральним муром, бо кожен відчував, що вони мають крім уряду країни якусь другу ще команду над собою та свій окремий закон комуністичної моралі.

Це відсепарування комуністів від громадянства було з одної сторони конечне, з другого боку виходило тільки на користь капіталістів, а на шкоду простого чоловіка.

На Західній Україні, наприклад, ціле українське громадянство відсепаровувалося від комуністів так далеко, що не вважало їх за українців, не допускало до ніяких установ тому, що практичне життя показало, що попереднє допущення комуністів до спільного стола мусіло все доводити до хаосу внутрі установи, що було немов їх завданням згори кимсь наказаним.

Одначе це було не тільки серед українців, бо якийсь моральний мур відгороджував комуністів від некомуністичного громадянства також в інших народів, зовсім інакше, як було зі соціялістами, яких ніхто не вважав за якусь окрему частину громадянства, відсепаровану від загалу. Причина лежала в тім, що комуністи ніколи не мали своєї думки у льокальних справах, навіть у справах власного народу, тільки все приходили з готовою інструкцією від свого шефа-Комінтерну. А ця інструкція трималася нормально засади: розсадити установу, де працюється, та творити нову, експльозивно-комуністичну.

Таку непримириму поставу комуністів до проблемів власного громадянства використовували у багатьох країнах капіталісти та у власному інтересі страшили громадянство комунізмом, коли йшло про якінебудь глибші соціяльні реформи, що наділі з правдивим комунізмом нічого спільного не мали, а без тих реформ нині світ не обійдеться. Словом для внутрішнього громадського життя дійсне розвязання Третього Інтернаціоналу для всіх країн світа булоб подією корисною.

У міждержавному житті розвязання Комінтерну наближує сильно Росію до інших держав світа з капіталістичним устроєм. Росія стає немов рівнорядним партнером, до якого можна мати довіря так, як і до кожного іншого партнера міжнародного життя. Утвердження такого переконання вийде очевидно теж на велику користь Росії та облегчить їй працю з іншими державами, а навіть поправить її міжнародну позицію чинником довіря до неї; а це довіря, ніде правди діти, все надшарпувала така така установа як Третій Інтернаціонал, в дійсности давно вже без революційної душі,

(Докінчення буде).

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

4)

Олексій, батько її, так той кріпко письменний був: за дяка, хоч де, так справиться. Четю-Минею мав свою і усе було чита її та й любив, закликавши дяка, говорити з ним з писання; та як більш читав ніж пан дяк, то й більше знав чим він. Через це часто як зійдуться, та говоривши багато, частісенько і заспорять, і довго собі спорють: той туди гне, а цей сюди. Отже Галочка було, прислухуючися, до чого діло йде, і розводить їх і скаже так по самій правді, не тягнувши руки за батьком. Хоч той було часто і розсердиться, що не по його дочка говорить, а опісля роздума, та і скаже: „Правда твоя, Галочко! Що то, якби хлопцем була, я тебе дяком настановив".

— Не мудрости потрібно у дяківстві, каже було кихикаючи пан дяк: но наче потребна сладкогласная гортань і кріпкоє знаниє устава.

„Та вжеб справилась за вас", скаже було Олексій та й почастує дяка, то той і присмирніша.

Не нарадується було дух у Олексія, як узяв свою Галочку з манастиря, дивлячися на її розум, що усякому ділу навчилась і добре господарювала у його дому. Частісенько дякував собі, що не оженився вдруге: „не булоб такого порядку в господарстві, а може мачуха, яка ще придалась би, загризлаб бідну Галочку, мою Галочку, втіху мою, радість мою і щастя".

Душі не чув Олексій, так любив свою дочку, і об усім для неї вбивався. Хоч вона нічого і не бажала для себе, так батько усе їй поставляв. Кожнісінький раз, що продасть хуру, що уторгує чим, зараз їй і накупить гостинців, чого тільки здумати можна, що тільки є на світі лішшого. Що то були у неї за плахти, запаски і усяка одежа! Багато було такого, що з самого Шлеску привезено. Намиста з червонцями, хрестів усяких, дукатів, єднусів золотих, бурштинів разками... та чого у неї не було! Сорочечки, хоч і сама тонесенько пряла, а і у будень другої не брала, як з іванівського полотна; а на голові, замісць стрічок або лент, що у Бога день золота сітка повязана. Так їй батько приказував, щоб що дня вбиралася. „Я для тебе", каже, „нічого не жалую, не жалуй же і ти нічого. Спасибі Богу, що придбали, не переносиш того за свій вік. Одно зносиш, десять поставлю. Нехай моя дитина перед усіма видна буде".

Чи три чи чотири скрині превеличенних, усе на колесах, повнісенькі були усякого добра, опріч подушок та постелі, що лежало у коморі, дожидаючи свого часу. А час не приходив!

Що то перебувало і старостів по закону і так людей з річами, щоб то висватати Галочку! Що дня було плавом пливуть! Ганчарівські парубки, бачачи раз і десять разів, що не теє, перестали і думати об Галочці. Та пробували і городянські і хуторянські, і з яких то сел не було? З усіх місць, та аж із Водолаги, аж туди чутка про Галочку прийшла! відусіль засилали старостів. А які люди були гарні! Вже не будемо казати про свитників ні про шевців, тим було Галочка тільки всміхнеться та губонькою підморгне, та тільки почухають у потилиці, та й підуть не оглядаючись. Така честь була і хліборобам, хоч би і один син у батька був, не дуже вона на це дивилася. Сікалися і міщани і купці; залицялися і поповичі, так і попадею не хотіла бути. Та що то: наїзджали і такі, що опріч усього і усякого добра мали свої винники і горілку добре збували; так і тим Галочка було подякує за їх працю, та й скаже любязненько: „Щож мені, люди чесні, робити, коли ваші женихи мені не по натурі?"

Батько тільки було і зна, що зостріча та провожа людей, і від нього був усім один одвіт: „Як дочка захоче. Я не приневолюю ні за кого, положився на неї". Бо і справді так було: він їй сказав ще попереду: „За кого, доню, пожелаєш, той мій зять буде, хоч за самого біднішого, аби тобі любязний. Хвалити Бога, худоби і усякого добра буде у тебе стільки, що і на десять віків буде, аби жилось. Вибирай сама, хто тобі по серцю, і скажи мені; чи прийдеться тебе на сторону віддати, чи у прийми кого узяти, мені все однаковісінько, я усюди за тобою піду".

Оттим то Галочка і не йшла ні за кого, що ще не трапився їй ніхто з парубків, щоб по серцю був, дожидала свого. А дожидаючи не дуже журилася, бо знала, що сяк-так а буде такий, що вона його вибере. А тим часом гуляла з подружками, як птичка у раю: була веселенька, як день у місяці маю, жартовлива, як вітерець у садку між квіточками, приязнива до усякого, як красна весна, звичайна проти усякого, як панянка, а роботяща як бджілка, і як та робила усе медок, так і у Галочки усяка робота була до діла і до добра. Через увесь тиждень, по будням, ніхто її не побачить ніде і ні з ким, хоч з дівчатами чи з молодицями; усе за роботою та по господарству, цілий день рук не поклада. Не видно було її ні на вулиці, як звичайно дівчатам збиратися та пісеньок співати, і на вечерниці ніколи не ходила; а от вже на ігрищах, на Купала, весною у короводі, у ворона, у хрещика, тут вона рада була грати з подругами. „Бо", каже, „це у день і при усіх людях. Усі бачуть, що я роблю, як граю, і ніхто на мене нічого не вигадає".

От затим же то і сходився увесь харківський мир з півдня на Ганчарівку, бо тут вже певно усяк надіявся її побачити; опріч же того ніде було її уздріти. І що то збереться народу на Ганчарівській вулиці! Молоді паничі окремо собі гуртом так і ходять, усе щоб так стати, що як буде Галочка кривого танця вести, так щоб пройшла мимо них: хоч би їм подивитися на Галочку, і то з них. Купці позабували свої лавки і замісць того, щоб розраховувати, які, на чім і скільки баришів узяти, знай дивляться на Галочку роздумують, як би так, щоб і вона любенько та веселенько глянула. А там приказні, що охочі сами грошики лупити, а тутечка вониб денебудь дали, що хоч би постояти біля Галочки. А вже про шевчиків, про кравчиків і про усяке парубоцтво, вже і сказати нічого: стоять поодаль, та тільки облизуються. Та не то що: і ритористи і фільозофи гурмою кричвандяють з своїми спекторами, що ходять вже у довгополих хатах і вже з заплетеною косою, що стоїть та тільки плямка, поглядаючи на таку дівку, як є Галочка...

(Дальше буде).

Домашній Фронт

Поїздки на вакації мають пристосовуватися до можливостей

Плянуючи поїздки на вакації цього року громадяни на домашньому фронті повинні палятати, що автобусове та залізниче сполучення поміж містами перетяжене военними потребами. Поверх 2,000,000 осіб втягнено місячно в організовані військові пересування. Відбувається майже така сама кількість поїздок на відпустки. Подорожування цивільних у важних военних справах також дуже значне.

Бюро Оборонної Транспортації, даючи поради про подорожування, підкреслює такі точки:

1. переводити вакації в дома, або по можности близько дому.

2. Уникати подорожувань особливо в місяцях липні та серпні і уникати виїздів на „вікенд". Їздити денними ваґонами та брати пакунок з їжею з собою до потягу, якщо можливо. Брати як можна менше баґажу.

3. Особливо уникати подорожувань на свята 4-го липня та „Лейбор Дей".

Споживачі мають помагати в боротьбі за сталі ціни на харчі

Кожний споживач повинен брати участь в боротьбі за сталі, справедливі ціни на харчові продукти в цілій країні. Він повинен порівнювати ціни, що їх домагаються в крамницях, з тими, що урядово оголошені для тої місцевости, а про кожне порушення цін донести. До того закликає Бюро Контролі Цін.

Бюро Контролі Цін заявило, що починаючи з 1-го червня встановлено ціни на яких 58 ріжних родів мяса та мясних виробів з волового, телячого, ягнячого, баранячого та свинячого мяса. Ті ціни відповідають приблизно цінам, що були в березні 1942-го року. Ціни ріжняться відповідно до десяти зон, але місцеві ґазети мають оголосити точні ціни в кожній зоні і кожний споживач повинен з тими цінами ознайомитися.

Закликається всіх господинь, щоби нищили невикористані червоні та сині купони з пайкової книжки. Тим вони допоможуть в боротьбі з чорним ринком. Як вказує Бюро Контролі Цін, багато крамарів просять своїх покупців, щоби ті давали їм невикористані купони, а за них дістають більше продуктів в гуртовім продажу. Купуючи продукти на ті купони в гуртовім продажу, крамар може продавати їх у себе в крамниці без купонів. Тому кожний невикористаний купон що дається продавцеві, фактично підтримує нелеґальний, чорний ринок.

Жіночі панчохи будуть не такі тонкі, але більш витривалі

Покищо не плянується пайкування жіночих панчіх, але будуть видані урядові розпорядження про ціни і якість панчіх. Як подає Бюро Военних Інформацій, не буде так багато родів панчіх як за мирного часу і більше уваги буде звертатися не так на тонкість, як на витривалість.

Бюро Контролі Цін сподівається, що яких 85 відсотків панчіх для жінок цього року буде вироблятися з рейону. Інший матеріял іде на военні потреби. Одначе Бюро Контролі Цін вказує на те, що рейон також потребується для военних річей. Тому не можна точно передбачити скільки жіночих панчіх буде вироблятися.

Ґазоліна для городів перемоги

Бюро Цивільної Оборони заявило, що робітники, які плекають городи перемоги, дістануть додатково ґазоліну на поїздки до городів.

Додаткову ґазоліну дістане власник автомобіля якщо:

1. Реґулярно плекає городину на площі на 1,500 або більше квадратових стіп.

2. Докаже, що не може дістатися до свого городу в інший спосіб, та що сам працює на свому городі.

Дж. Малей.

Перша Стріча з Ніпонцями

(ОНА). — Від зрадливого нападу ніпонської морської фльоти на Перл Гарбор до 24-го жовтня 1942 року американська сухопутна армія з ніпонцями не воювала. Увесь тягар боротьби спадав на морське військо, морську фльоту і повітряну силу. За виїмком боїв на Филипинських Островах наша армія не знала ні фанатичної завзятости, ні впертости ніпонського вояка, з яким її приходиться тепер воювати. Перша зустріч наших хлопців з ніпонцями відбулася в ночі 24-го жовтня 1942 року на острові Ґвадалканал.

164 полк піхоти дістав приказ іти на поміч маринарці, яка вже від довшого часу ставила опір ніпонській армії й завзято обороняло летунський майдан Гендерсон на острові Ґвадалканал. Ніпонці мали перевагу на цім острові і знали добре военний терен, але американські маринарі ставили такий завзятий опір, що ніпонці не могли відбити від них летунський майдан. Вони мали там велику армію і вживали в боях всіх несамовитих штучок, але військового аеродрому не здобули, не зважаючи на величезні втрати, які ніпонці понесли.

Видячи, що ніпонці не можуть дати собі ради з нашими бійцями, ніпонська команда рішила післати на Ґвадалканал ще більшу силу. Але наші також не спали. Як тільки прийшла вістка, що ніпонці роблять все можливе, щоб відібрати аеродром імени Гендерсона на Ґвадалканалі, перший платун відділу Ґ дістав приказ вибратись ніччю на Ґвадалканал і дати негайну поміч семій дивізії маринарів. Ніч з 23-го на 24-го жовтня була дуже темна, але приказ є приказом. Нортдакотці, з яких складається 164-тий полк піхоти, до моря не призвичаєні, але як ворог наступає і загрожує нашій повітряній базі, то нема коли моря боятись. Хлопці скупчились і вирушили на поміч своїм товаришам на Ґвадалканал. Саржент Артур Чепман з Мінеаполіс, оповідав кореспондентови „Т а й м с а", Фостерови Гейлею, що він ніколи не забуде тої ночі. А капітан Мек-Коннел з Гойзен в Норт Дакоті, казав, що як американське військо нарешті дісталося на побережжя Ґвадалканалу, то застало там чисте пекло. Інфантерія мала приказ іти в певне місце, в якім ніпонці найсильніше наступали, але виладувавши на беріг, ми опинились в самім розгарі боїв. Ніпонці не дали нам спромоги дістатися до маринарів. Вони почали обсипати нас градом куль і ми мусіли боронитися таки на самім побережжі. Мало того. Ніпонці пустилися на нас з баґнетами і наші хлопці мусіли відбиватися. Вони собі думали, що їм вдасться не допустити нас на беріг, але дуже на цім помилилися.

„Нами командував лютенант Ралф Каман. Він був дуже відважний вояк і не боявся наступати на найбільшого ворога. Як почало свитати і ніпонці зачали нас атакувати, то лютенант Каман бився як лев. Він був знаменитим стрільцем і неодного ніпонця післав на той світ. Вони присідалися до нього як щенята, але Каман справлявся з ними як добрий мисливець з небезпечними звірюками. Однак нещастя хотіло, що ніпонці його вбили.

„Як лютенант Каман відбивався від нападу на переді, один з ніпонців зайшов його ззаду і положив трупом. Назагал ніпонці вміють добре воювати в джунґлях і їх там треба стерегтись. Ви взагалі не знаєте, з котрого місця вас можуть застрілити. Смерть лютенанта Камана була великою втратою для нас, бо він був дуже популярний, веселий і дуже добрий старшина. Вмів з вояками жити і вони його любили. Хлопці рішили пімститись на ніпонцях за свого товариша. Як прийшов час наступати, то наші вояки били ніпонців як воробців. Ми наступали по горах ніпонських трупів і зближалися до того місця, в котре нас ніччю післали. Маринарі тримали свою позицію і були дуже раді, як ми прийшли їм на поміч. Їм вже зачинало неставати амуніції і якби ніпонцям було вдалося нас задержати при березі Ґвадалканалу, то хто знає, що булоб сталося".

Саржент Чепман розказував, що як американська армія відігнала ніпонців від летунського майдану і вже через якийсь час билася з ними в джунґлях, то одного разу його відділ дістав приказ, що ніпонці наступають на наші позиції і він мусить іти на поміч. Це ділялось в ночі і Чепман мусів продиратися з своїм відділом на другу сторону лісу. Кличем тої ночі було слово „еллов", але як ми йшли лісовою стежкою, то в одному місці де находилися наші війська, хтось крикнув, що клич змінено на „сан антавіян". Ідучи далі, ми натрапили на американську сторожу, яка, не знаючи й не бачучи хто ми, запитала: „клич?" Ми відповіли „Сан антавіян". „Неправда", відповіла сторожа і вже збиралася в нас стріляти. Ми настрашились і почали клясти найгіршими американськими словами, яких в словнику зо свічкою ніхто не найде. Американська сторожа була переконана, що перед нею находиться відділ ніпонців і вже була готова його знищити. Мені якось пригадався дійсний клич і я негайно його вимовив. Тоді сторожа нас перепустила, а пізніше виявилося, що клича взагалі ніхто не зміняв. Японці мали на Ґвадалканалі людей, які дуже добре знали американську мову і підкрадаючись ночами до американських патруль, старалися деморалізувати нашу армію тим, що нібито змінено клич. Зразу ніпонцям вдавалася ця штука, але пізніше наші полапалися і ворог мусів шукати іншого способу вношення замішань.

Американські вояки на Ґвадалканалі багато оповідають про свої пригоди на тім острові, з яких декотрі є дуже цікаві й їх варта переповісти. Наприклад, капраль А. Коланд з Валей Сити в Норт Дакоті, каже, що як він перший зустрівся віч на віч з ніпонцями, то так був перестрашився, що не знав, що з собою робити. Але цей страх якось моментально минув і він так гатив напасників, що до сьогодні не знає, відки в нього набралося такої сили і відваги. Коланд говорить, що його післано боронити американських позицій, на які наступало велике число ніпонців. „Зобачивши нас", говорить Коланд, „вони пустилися у бій на баґнети. Атакували з усіх сторін з такою великою перевагою, що просто тяжко собі уявити, як ми з ними впорались. Наші хлопці косили ніпонців машиновими крісами як добрі косарі гречку. Мушу признати, що ніпонці тверді, влізливі і вперті. Вони йшли на нас як саранча, але наша зброя, постанова і свідомість того, за що ми воюємо, перемогли. Мені вдалося вбити ніпонського команданта, який вів перед і якось дивно кричав. Він впав таки біля мене і сконав".

Саржент Чепман говорить, що американські вояки взагалі пописувались на Ґвадалканалі добре. Били ніпонців направо й наліво. Зразу якось не йшло, бо наші вояки не мали такої вправи як ніпонці. Але вони скоро привчилися, збагнули всі хитрощі ніпонської армії і в боях все її перемагали. Наші хлопці відзначалися не тільки в збірних боях, але й в окремих. Наприклад, Роланд Дал з Валей Сити потрапив забити одну сотню ніпонців. Він є незвичайно добрий цілець і як побачить ніпонця, то вже його живим не пустить. Він каже, що це насіння тільки тоді добре, як неживе.

Капраль Майка з Кедрон у Небрасці говорить, що ніпонці рахували на те, що нібито американська армія не дасть собі ради з ними, бо вони мають великий досвід, який здобули в Китаю. Але як прийшло до боїв, то показалося, що не зважаючи на досвід, яким ніпонці хвалилися, наша армія показалася більш боєздатною ніж ніпонська. Розуміється, ніпонці є вперті і бються до загину, але проте наші завше перемагають, бо потраплять краще в боях орієнтуватися. Наприклад, говорить капраль Майка, мене післано одного разу вирівнати пробиту ніпонцями американську лінію. Наш відділ дістався на призначене місце, розташувався і приступив до оборони. Однак, нім ми там дісталися, то маринарі, які боронили американських позицій, вистріляли всі свої кулі і зовсім не мали амуніції. Фронт находився далеко від головної бази і в джунґлях тяжко достачувати амуніцію. Ніпонці, здається, зрозуміли, що в маринарів нема амуніції і почали загальний наступ на баґнети. Їх була дуже велика сила і наступали з усіх боків. Мій відділ, маючи досить амуніції, розділився на кілька партій і кожна з них почала обсипати ніпонців вогнем. Бій був такий шалений і кривавий, що з ніпонців мало що лишилося. Розуміється, що ми також мали втрати, але ніпонці мали їх всотеро більше. Вони не тільки, що не прірвали нашої лінії, але втратили все те, що були здобули і кінець кінців мусіли забиратися з Ґвадалканалу.

Лютенант Карл Ґрімеруд з Дітройт Лейкс в Мінесоті говорить, що американські вояки є відважніщі від ніпонців. Ніпонці, говорить він, були добре вивчили всі трики боротьби в джунґлях і зразу пописувалися тим, що засідали на нас і нападали в тім місці, в котрім ніхто такого нападу не передбачував. Але як приходить до рукопашних боїв віч на віч, то наші вояки завше перемагають. Вони потраплять боронити позицій в найскрутнішім положенні і все є приготовані до боїв з ворогом. Бували нераз випадки, що виглядало, що ворог переможе, але як прийшло до того, хто довше витримає, то наші завше видержали до кінця.

Американська армія багато навчилася від ніпонців. Пізнала їх спосіб боротьби, розвідала яку вони мають зброю, пізнала психольоґію ніпонського вояка і будьмо певні, що як прийде до остаточної розправи з ворогом, то з ніпонців драптя буде летіти.

БЕРУТЬСЯ ВИСИЛАТИ МІСІЇ.

ЛОНДОН. — Видно, що війна скоро закінчиться, коли д-р Джан В. Декер, секретар Міжнародної Місійної Ради, прибувши з Злучених Держав, нараджується з британськими релігійними провідниками в справі місійної роботи в чужих краях по війні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Дбаймо про наш народній дорібок.

Більше як рік тому старанням і жертвами відділів і членів У. Н. Союзу, а також при щедрій допомозі ширшого загалу українського громадянства м. Шікаґо і околиці куплено на власність будинок для товариських і культурних потреб української шікаґовської громади. Дім названо: "Ukrainian American Civic Center" а по українськи коротко, „Союзовий Дім".

Куплений будинок це є наше народне майно, наш дорібок. Тим можемо похвалитися, це наша заслуга. Але це лише початок того доброго діла. За цим слідує тяжча праця, мозольна, а це удержувати дім і виплатити довг, який ще тяжить на будинку. Таку працю і весь клопіт звязаний з нею громада звичайно кладе на плечі кількох вибраних людей, які цілий божий рік мають пріти і мудрувати, якбито найкраще повести господарку, щоби майно, яке їм доручено не тільки зберегти, але й розбудувати. Тих кількох людей не в силі одначе того всього виконати, якщо загал хоч час до часу не дасть їм помочі словом, ділом, або жертвою.

Кожний з нас радіє, коли станеться якась подія, що про українців несе славу. Кожний українець почувається тоді гордим, що то і він є одним з тої громади, яка заслужила своєю працею і трудом на ту славу. Але ми мусимо памятати на те, що кожний з нас повинен почуватися в такий самий спосіб і до обовязку, який припадає на нього як на одиницю суспільности. Бодай хоч кілька разів в рік мусить кожний один з нас приложити руки до народної праці. Одиниці не в силі виконати всеї роботи, навіть при найбільшім своїм патріотизмі, коли загал буде байдужним. Тому всі національно свідомі українці повинні відізватись, повинні прийти, коли кличеться їх до якогось патріотичного діла.

Таку нагоду будуть мати українці м. Шікаґо і околиці вже незабаром. В неділю, дня 13. червня ц. р. відбудеться Річниця Дому Відділів Українського Народного Союзу з багатою і цікавою програмою.

Крім концертової частини, в якій виступить жіночий хор м. Шікаґо під диріґентурою п. Ю. Бенецького, буде роздача цертифікатів - грамот тим, що зложили більшу жертву на дім, буде піднесення прапора (Дедікейшен оф Флеґ) в честь тих членів У. Н. Союзу і дітей членів У. Н. С., що нині є в рядах американської геройської армії. Буде також відслонення п о ч е с н о ї таблиці „Гонор Ролл" з поіменним виказом всіх членів У. Н. С., що є в американськім війську.

Робиться це з тою думкою, щоби провірити наші сили і обмінятись думками, зачерпнути духової сили для дальшої праці і дати доказ, що ми ще істнуємо в Шікаґо як велика українська громада.

М. Баран.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Дві молоді українські артистки — члениці У. Н. Союзу.

Хочемо згадати за дві сестри, що є від дитинства членкинями нашого У. Н. Союзу, себто за панни Ірину і Олю Мусійчук, доньки відомого народнього діяча о. Степана Мусійчука і його дружини, пані Мирослави Мусійчук. Обидві вони вибиваються на музичному полі й приносять добру славу українському імені. Тепер за старанням Юнґставнського Каледжу виїзджають вони на літні студії співу і музики до Читаква, Н. Й., де п-на Оля Мусійчук виступатиме в операх, виставлюваних підчас літнього сезону.

Піяністка панна ІРИНА МУСІЙЧУК.

Піяністка панна Ірина Мусійчук, покінчила два курси музичних студій і піяна в Вашинґтон університеті в Сейнт Луіс, Мо. під управою „Амерікен Мюзікал Проґрессіф Сіріес" із диплъомами: „Нормел Корс Сертіфікейт", і „Інтермідієт Тічерс Сертіфікейт". Вона вчить гри на піяні, інструментації, гармонії, композиції і теорії музики. Заанґажована в Йонгставн як стала акомпаністка музичним інститутом і студіями, а тепер запропоновано їй посаду при вищій школі. Вона постійно акомпаніює своїй молодшій сестрі Олі в співі. Панна Ірина почала вчитись на піяні від 5 року життя. Відома з акомпаніяментів на ріжних українських торжествах і по ріжних наших громадах. Вона далі студіює піяно й музику, щоб піти ще вище вгору.

Співачка панна ОЛЬҐА МУСІЙЧУК

Співачка панна Ольґа Мусійчук укінчила 4-річний курс Юнґставн Каледжу і Дана Мюзік Інститут при цім каледжі, а дня 4. червня удостоїлася диплъоми „Бечелор оф Саєнс ін Едукейшен", з відзначенням з музики. Вона дістає посаду як „Мюзік супервайзер" в тутешніх вищих школах. Будучи в каледжу співала в ріжних концертах, виступала в головних ролях у пятьох операх: Пешієнс, Бастієнне, Айоленті, Пінафор і Марта. Тим помагала родичам оплачувати науку. Поза своїми студіями в каледжі студиювала і далі буде студиювати спів. Є добре відома як знаменита солістка, люблена за її милий ліричний голос. Співає від дитинства, а перший її виступ з сольом і дуетом з сестрою Іриною був на другім році її життя. Вона теж знана як й її сестра з виступів з хорами і солями по ріжних наших громадах. Студиює спів, головно опери. Знає мови: німецьку, французьку й італійську. Спів далі студиює, в чім дай їй Боже найкращих успіхів.

ІНТЕРНУВАЛИ 50,000 ХОРВАТІВ В ІТАЛІЇ.

(ОНА). Як доносять юґославському урядови в Льондоні, італійський уряд видав приказ інтернувати 50,000 хорватів, які находились на прилученій до Італії юґославській території. Кажуть, що фашисти інтернували всіх, кого могли зловити. В концентраційних таборах находяться селяни, видатніші робітники, адвокати, лікарі й духовенство.

Юґославський уряд робив заходи, щоби Міжнародний Червоний Хрест заопікувався полоненими хорватами, але покищо ніщо з того не вийшло. Уряд звернувся до Ватикану, щоби він також старався дістати для інтернованих хорватів полекші. Особливо для священиків й учителів парохіяльних католицьких шкіл, яких фашисти позамикали в таборах. Над хорватськими полоненими страшно знущаються і тримають їх в найгірших таборах, в яких панує нечистота. Через те полонені поволи вимирають. Кажуть, що в Італії вже нестає поживи й полонених годують чимбудь. Юґословяни є тої думки, що Ватикан й Міжнародний Червоний Хрест заопікуються нещасними жертвами фашистівського терору.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ Й БРАЗИЛІЯ ПРО ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Заграничний уряд Бразилії подав до відома, що Бразилія підписала угоду зо Злученими Державами, на основі котрої американці, що живуть в Бразилії, а є обовязані до військової служби, будуть могти відбувати службу в бразилійській армії. Зате бразилійці, що живуть у Злучених Державах, будуть могти служити в американській армії.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАКУ СИЛУ МАЄ ДЖІП.—Хтось сміявся, коли йому сказали, що джіп може потягнути важкий залізничий тягаровий віз. Але сержант Джозеф Стейн з Галивуду причепив такий ваґон до джіпа, і від тепер, як кажуть вояки, джіп потрафить усе зробити, лише не полізе на дерево.

Сонце це Життя Світу

(Докінчення)

Найважніший крок у сонячній фізиці зробив Галь, перший керманич Йоркської обсерваторії та обсерваторії на Вилсоновій горі. Він спорудив цікавий прилад спектрогеліограф. Цим приладом можна зручно, фотографічним способом, досліджувати властивості поверхні й атмосфери сонця в монохроматичному світлі.

Дивне, чарівне враження робить досліджування сонячної поверхні спектрогеліографом: сонячні плями бачимо в зовсім іншому вигляді, а поруч із ними зявляються значно ясніші місця, фокулі; але найкращим досягненням цього приладу є можливість зручного й правильного спостереження наймогутнішого явища сонячного обрію — протуберанцій або вибухів.

Таким могутнім засобом досліджування можемо нині ясно представити образ поверхневих і внутрішніх сонячних просторів.

Спектральна аналіза ствердила, що в сонячній атмосфері знаходиться 65 відомих нам на землі первнів (елементів).

Поверхневі сонячні шари поділяються на три головні відміни: фотосферу, атмосферу й корону.

Фотосфера — це найгрубший шар і, як означає сама назва, це є шар світляний. В цім шарі знаходяться сонячні плями й інші поверхневі явища, видимі на безпосередній фотографії.

Над фотосферою знаходиться атмосфера, що її видко лише підчас повної затьми. Вона складається з проміннюючих прозорих газів і досягає височини кількох тисяч кілометрів над поверхнею. Нижчі шари її є джерелом відомого сонячного спектру, який ясно доводить, що в сонячній атмосфері находиться більшість земних первнів. Вищі шари атмосфери переходять у хромосферу, що складається лише з легких газів: водня й гелія. Хромосфера — це є сфера барви, осередок найкращих обявів, які може спостерегти людське око: це так звані протуберанції. Вони досягають височини кількох сот тисяч кілометрів, так, що ціла наша земна куля булаб проти них, як та пісчинка на березі моря. Вони приймають дивовижні форми не то куща, не то дерева, не то водограю, але все це в титанічних розмірах. Іноді ті вибухи досягають найвижчого шару й найрозрідженішої частини сонячного газового оточення, — до корони.

Корона досягає найбільшої височини сонячного оточення і є причиною чудових забарвлень при повній затьмі. З чого складається вона — досі невідомо; є там якийсь первень (елемент), який покищо називають „короній". Досі його не знайдено ані на нашій землі, ані здобуто його в лябораторіях.

Вже було раз так із іншим первнем: коло року 1869 Янсен, за допомогою спектральної аналізи відкрив невідомий на Землі первень і назвав його гелій (по грецькому геліос це сонце), і тільки року 1895 англійський фізик Релей відкрив той самий первень лябораторною методою в газах земної атмосфери. Такі то маємо вислідп й методи велетенської наукової льогіки: перше на Сонці, а потім на Землі. В астрофізиці тепер установлено: через сонце до зір.

Світової слави обсерваторія, заложена коштом Карнеґія на Вилсоновій горі в Каліфорнії, на казкових верховинах гір Сієра-Мадре, була спершу сонячною обсерваторією, а нині стала Меккою новітніх астрономів.

Найважнішим для нашої планети і найцікавішим із погляду фізичного є безперечно сонячне проміновання.

Зупинімся хоч би на тому, по яким законам сонячний промінь пробігає ту величезну прірву, як заміняється на нашій Землі в теплову енергію, та як те проміновання могло перетворитися в дерева, з яких ми нині маємо камяний вугіль?

Сонячне проміновання ледви можна уявити собі, таке воно непомірно велике: кожний квадратовий цаль сонячної поверхні що секунди випромінює енергії на 50 кінських сил; нашаж Земля з цього приймає на себе мізерну кількість: кожний квадратовий цаль земної поверхні отримує в одну секунду ледви одну тисячну частину кінської сили; а проте, як бачимо, тепла маємо досить, особливо коло рівника (екватора). Алеж не забуваймо, що Земля й решта планет отримують і споживають незмірно малу частину сонячного випромінювання, а переважна кількість його лине в незміримі простори всесвіту, у прірви безмежного „космосу" й тільки де-не-де має якусь можливість стати безпосереднім будівничим прекрасних квітів і вдихнути таємниче життя в новонароджену живу істоту.

Не трудно вичислити величину сонячного проміновання; для цього є спеціяльний прилад — больометер; також і обрахунок поверхневої теплоти Сонця не дуже тяжка річ. До того послуговуються двома методами; вони довели, що поверхневі шари сонця мають тепла коло 6,000 ступнів Цельзія; простори сонячних плям холодніші на 2,000°.

Колиб уся сонячна теплота була тільки така, як на його поверхні, то на Землі давно завмерлоб усяке життя.

Джерелом цього тепла не є горіння, бо випромінювання Сонця триває вже міліярди віків.

Діється тут щось зовсім надзвичайне. Як указує Едінгтонів закон про рівновагу випромінювання, теплота сонячного осередку досягає аж 50 міліонів ступнів. До тогож треба додати й неймовірне тиснення. При таких умовах існування матерії є випадкове.

Що це значить?

Кожна тенденція утворити атом матерії вмить нищиться вільними електронами, що, як ті бджоли в улику, з шаленою скорістю літають у всіх можливих напрямках і нищать усяку конструктивну працю спокійніших протіонів.

А який з цього наслідок?

Середовище цього пекельного руху й жару видає дуже сильне й величезної частоти випромінювання, яке хоч і значно зменшене у своїй інтензивності, пробиває собі дорогу назверх Сонця, вилітає в незмірні простори і остаточно є ще, як наприклад на нашій Землі, джерелом світла й життя. Отже те, що на Сонці булоб смертельним жаром, на землю доходить творчим промінням.

А як це воно діється, що до нас доходить оте тепло, коли в міжпланетарних просторах смертельний холод?

Річ у тому, що наша Земля з своєю атмосферою є ніби ловцем тепла, яке витворилося з первісного випромінювання високої частоти й могло досягнути поверхні землі крізь розмірно густу нашу атмосферу. Діється щось подібне до того, як у парнику городника: сонячне проміння високої частоти (коротка хвиля) проходить туди, але там зменшує свою частоту, себто змінюється на довгі теплові хвилі, а ці вже не можуть вийти назад і повітря у парнику нагрівається. Те саме діється в дорозі сонячного проміння до Землі.

Є це найважливіше явище, основна підстава нашого земного фізичного існування, — ця мандрівка сонячного проміння.

І СЕСТРА ПОМАГАЄ. Капітан Джосеф Фос, відомий маринар, що дістав найвищі відзначення за зострілення 26 японських літаків, відвідав свою сестру, Флору Мері Фос, що працює в фабриці літаків в Бербенку, в Каліфорнії.

ХОРВАТСЬКИЙ ЛІДЕР НЕ ХОЧЕ СПІВПРАЦЮВАТИ З НІМЦЯМИ.

(ОНА). — В Лондоні є вістка, що німці напирають на провідника хорватської селянської партії, Владимира Мачека, щоби він співпрацював з ними. Мачек вже їздив до Берліна на розмови, але кажуть, що відмовився кооперувати з наїздниками.

Державні югославські кола в Лондоні є тої думки, що Мачек є чоловік чесний і не піде на компроміси з гітлерівцями. Німці вже віддавна шукають за квізлінґами в Югославії, але крім кількох запроданців нікого більше не найшли. Анте Павеліч вже не грає великої ролі, бо народ його ігнорує, а для німців не зробив цеї великої прислуги, якої вони від нього сподівалися.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 13. червня, в год. 12:30 сполудня, в галі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи і контр. комісія здасть звіт за пів року. Члени, що ще не отримали своєї дивіденди, хай прийдуть на збори і заберуть свого чека. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свій довг, бо інакше наразяться на суспенду. — Уряд: Н. Волошанський, предс.; В. Білей, секр., 6009 Yocum St.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 192, відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори. — К. Довганюк, предс.; М. Копікевич, кас.; М. Політило, секр.

АЛТУНА, ПА. — Піврічні збори Тов. Н. З. П. Богородиці, від. 145, відбудуться в неділю, 13. червня, в парохіяльній галі, в годині точно 5:30. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Кожний член має забрати собі свій чек на дивіденду від У. Н. Союзу. Члени, котрі довгують більше як за два місяці, коли не заплатять своїх залеглих вкладок, будуть суспендовані. — За уряд: Н. Крамар, предс.; Г. Сеньків, кас.; П. Назарук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручем, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лаккавана Еве. Всі члени повинні бути на зборах і платити свої належитости. Рівнож повідомляємо членів, що секретарова адреса є така: 415 — 19. Street. У всіх відділових справах просимо відноситися на повищу адресу. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ЦЕНТРАЛ ФАЛ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 1. пополудні, в гали 59 Централ Стр. Обовязком є кожного члена прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: І. Клеменчук, предс.; П. Тітик, кас.; П. Бенковський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів узяти участь у зборах, бо є важні справи до до рішення. Також буде піврічне справоздання уряду і контролі та справа ювилею. Також є чеки на дивіденду, тож кожний член повинен прийти і взяти свого чека. В день зборів саля отворена від полудня. Кому спішно, то може полагодити з урядом перед зборами. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязаний прийти кожний член та взяти свою дивіденду. Чеків на вкладки не будемо приймати. Просимо членів платити точніше свої вкладки. Статут говорить, що коли член довжний до відділу, то тратить право до відділової запомоги. Старайтеся приєднувати нових членів. — І. Форись, пр.; П. Кізел, І. Андрусевич.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 13. червня в 1. годині пополудні в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Тако просимо членів платити свої вкладки кожного місяця, щоби було чим заплатити до У. Н. Союзу. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 6. ввечір. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо прийти і заплатити свій довг. — Уряд.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2. пополудні, в українській галі на Норт Ґудман. Просимо членів прийти на ті збори на означений час, бо на тих зборах будемо роздавати чеки дивіденди. — В. Гусар, предс.; І. Януш, кас.; Н. Головка, секр.

ФІЛЬДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 13. червня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. На зборах кожний член дістане чек на дивіденду від У. Н. Союзу. — Наранич, секр.

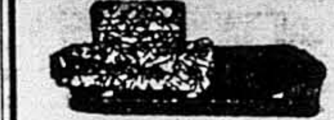
РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 367, відбудуться в неділю, 13. червня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на збори. Вже прийшли чеки дивіденди, тому кожний член повинен взяти свого чека, а не затримувати кілька місяців. Просимо членів вирівнувати свої вкладки та не затягати довгу. Найкраща пора тепер приєднувати нових членів старших і дітей. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лиско, Р. Дмитрів.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 12. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ ул. Просимо членів прийти на збори на означений час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби прийшли вирівнати свої залеглости. Просимо також не забувати про приєднування нових членів, як старших, так і дітей. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 12. червня, в укр. прав. гали, 675 Савт 19. вул., в 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори і забрати свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу та вислухати звіту уряду і контр. комісії. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ТАРЗАН, ч. 781. Хитрість.

Не дивлячися на те, що він знав, що на підводний човен стануть зараз стріляти з крейсера, як тільки човен вилине на поверхню, він хотів, щоби це сталося.

Аби заставити капітана видати цей приказ, він затиснув свої пальці довкола його шиї.

Капітан видав приказ, але, як Тарзан цього не бачив, він підморгнув до моряків, і ці зрозуміли його знак.

Отже вони звернули корабель униз, замісць угору, сподіваючися тимчасом найти спосіб покінчити з Тарзаном.